

Årshjul samisk förskola

Planering

- Språk
- Kultur
- Natur
- Historia - nutid

Dálvvie-Vinter
21 dec-19 feb

1. Modersmålsstöd, litteratur, film
2. Renen på vinterbete, tillsyn av renfloken, vätnoe/duodji. Årstidens mat
3. Naturens växling. Djur vintertid. Värme-kyla, vatten-is
4. Boken I Sameland, barn idag

Gijrradálvvie-Vårvinter
20 feb – 19 mars

1. Modersmålsstöd, litteratur, film.
2. Fira 6 februari Sápmi nationaldag Samling av renhjorden, tork av renkött, vätnoe/duodji. Årstidens mat
3. Naturens växling
4. Boken I Sameland, barn idag

Gijrra-Vår
20 mar-20 maj

1. Modersmålsstöd, litteratur, film
2. Vårflyttning, renen kalvar, torkning av renkött, isfiske. Årstidens mat
3. Naturens växling, djur och växter. Utflykter
4. Boken I Sameland

Gijrragiessie-Vårsommar
21 maj-20 jun

1. Modersmålsstöd, litteratur, film.
2. Kalvmärkning, färskvattenfiske, vätnoe/duodji, garvning av skinn. Årstidens mat
3. Naturens växling, djur o växter. Utflykter
4. Boken I Sameland

Giessie-Sommar
21 jun-21 aug

1. Modersmålsstöd, litteratur, film
2. Kalvmärkning, insjöfiske, skinn av kalven tas, vätnoe/duodji, skinn garvning, färskvattenfiske, bärplockning. Årstidens mat
3. Naturens växling, djur o växter. Utflykter
4. Boken I Sameland

Tjakttjagiessie-Höstsommar
22 aug-21 sep

1. Modersmålsstöd, litteratur, film
2. Renmärkning, slakt, renskiljning, samla gräs, samla ved. Årstidens mat
3. Naturens växling, djur o växter. Utflykter
4. Boken I Sameland

Tjakttja-Höst
22 sep-20 nov

1. Modersmålsstöd, litteratur, film
2. Parningstid for ren, höstflytt, vätnoe/duodji. Årstidens mat
3. Naturens växling, djur o växter. Utflykter
4. Boken I Sameland

Tjakttjadálvvie-Höstvinter
21 nov-20 dec

1. Modersmålsstöd, litteratur, film
2. Flaggdag 29 nov, Elsa Laula Renbergs födelsedag. Slakt, vätnoe/duodji. Årstidens mat
3. Naturens växling, djur o växter. Utflykter
4. Boken I Sameland

Fokusområden

Samisk - språk och kultur

1. **Språk** – fem samiska språk, ord, samtal, jojk, berättelser,
2. **Kultur** – jojk, traditioner, vätnoe/duodji, samla föda i naturen, bakning och matlagning, erfarenhetsbaserad kunskap, möten med äldre samer i Ubmeje/Umeå
3. **Natur** – djur, geografi, vad vi gör i vardagen, matvanor, geometriska objekt o matematik, vanliga lägesord, symmetri i bilder i naturen. Hur vi lever i samklang med naturen och överlever i densamma med små medel exempelvis med elden och dess historia och nytta och respekt för densamma. Barnen är en viktig del av samspelet i naturen, att de är en viktig del som behövs för samspelet med naturen.
4. **Historia** – skapelseberättelse, egna berättelser, samernas historia genom tiden, muntlig tradition, genealogi (ffa med perspektiv på plats och geografi)

forts. Fokusområden

Förskola

1. Tema – ex. Vatten, gruppindelningar.
2. Likabehandlingsarbete – etnisk tillhörighet, kränkande behandling, trakasserier, funktionsnedsättning, religion, kön.
3. Utomhusaktiviteter – gårdens möjligheter, skogen, utflykter, naturen, djuren, miljön.
4. Språk – muntlig framställan, lyssna och samtala, återberätta, ställa frågor, läs/hör-förståelse.
5. Social fostran – visa hänsyn, hjälpa varandra, vara olika, artiga, ärliga, lösa konflikter, be om ursäkt, rädd om djur och natur.
6. Lek - bearbetar känslor, stimulera barnens egen fantasi.
7. Skapande verksamhet - skapa själva där skapandet är viktigare än resultatet, uppmuntra alla sinnen, naturmaterial.
8. Matsituationer- trevlig stund, positiv inställning, kunskap om var maten kommer ifrån.

Framtid

Utvecklingsarbete inför och med den samiska förskolan

- **Detaljplanering**
 - för verksamhet utifrån årshjul (både ur samisk och förskolans perspektiv)
 - förskolans verksamhet enligt läroplan och skollag
- **Miljö**
 - bygga vidare på den samiska inomhusmiljön
 - skapa samisk utemiljö (angelägenhetsgrad beror på var förskolan finns i nuet och placeras i framtiden)
- **Konkret information**
 - om förskolans verksamhet med bilder språk, kulturella uttryck genom jojk, lek, dans, slöjd, samspel människa och natur. Via berättelser, bilder, film. Visa den samiska miljö som förskolan erbjuder

Referenser

Läroplan förskolan

https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2442

Duodji/Vätnoe/Slöjd - skolverket

[https://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/grundskoleutbildning/sameskola/slojd#Slöjdande är en form av skapande som innebär att finna konkreta lösningar inom hantverkstradition och design utifrån behov i olika situationer](https://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/grundskoleutbildning/sameskola/slojd#Slöjdande_är_en_form_av_skapande_som_innebär_att_finna_konkreta_lösningar_inom_hantverkstradition_och_design_utifrån_behov_i_olika_situationer)

Naturskolan – teman

<http://www.umea.se/umeakommun/utbildningochbarnomsorg/kvalitetsarbeteochutvecklingsprojekt/naturskolanochlarandeforh-allbarutveckling/naturskolan/temaklasser/temaforslag.4.73474df7141ec1b19d15f4.html>